

موضوع	تصویب نامه در خصوص برنامه جامع بهره وری کشور
	شماره: ۷۵۵۹۹/ت۰۹۸۵-هـ تاریخ: 1394/06/11 تصویب نامه در خصوص برنامه جامع بهره وری کشور سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور - سازمان ملی بهره وری ایران هیأت وزیران در جلسه 1394/05/25 به پیشنهاد شماره ۵۸۱۲۷ مورخ 1393/05/26 سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و ماده (۷۹) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۹- تصویب کرد: کلیه دستگاه های مقرر در برنامه جامع بهره وری کشور به شرح پیوست که به مهر دفتر هیأت دولت تأیید شده است، موظف به اجرای اقدامات مربوط هستند. معاون اول رئیس جمهور اسحاق جهانگیری برنامه جامع بهره وری کشور ۱- مقدمه چالش های اساسی اقتصاد ایران نظیر نرخ بالای تورم، نرخ بالای بیکاری به ویژه در گروه جوانان و زنان، پایین بودن بازده سرمایه گذاری، کم بودن میزان سرمایه گذاری خارجی، پایین بودن درآمد صادراتی کشور، بویژه درآمدهای غیرنفتی نسبت به توان بالقوه کشور و پایین بودن رتبه ایران در حوزه شاخص رقابت پذیری از جمله دغدغه های اقتصاد کشور است که ارتقای بهره وری می تواند کمک کننده به رفع بسیاری از مشکلات مطرح شده باشد. مطابق ماده (۷۹) قانون برنامه پنجم توسعه، می بایست یک سوم از رشد (۸) درصدی اقتصاد از محل ارتقای بهره وری تأمین گردد. در این راستا، سازمان ملی بهره وری ایران مکلف شده است با تدوین برنامه جامع بهره وری کشور زمینه های حصول این امر را فراهم نماید. همچنین در سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی به صورت مستقیم یا غیر مستقیم به موضوع بهره وری اشاره شده و جایگاه بهره وری را به عنوان یکی از اصلی ترین ساز و کار حصول اهداف مطرح شده، بیش از پیش برجسته نموده است. برنامه جامع بهره وری کشور سندی دراز مدت است که با اتکاء به ترکیب دو نگرش راهبردی و فرآیندی طراحی شده است. مبنای تدوین این برنامه برخی از آموزه های قرآنی و دینی، اسناد بالادستی نظام شامل قانون اساسی، سیاست های کلی نظام و برنامه های توسعه ای است. این برنامه مبنای فعالیت سازمان ملی بهره وری ایران است. ۱- در مواقعی که رشد اقتصادی کمتر از حد انتظار ۸ درصدی باشد در برنامه جامع بهره وری کشور که افق ده ساله را مد نظر دارد و در آن جهش بهره وری مدنظر است، حداقل ۲ واحد درصد از رشد اقتصادی می بایست از طریق رشد بهره وری تأمین گردد. ۲- تعاریف و اختصارات: در این برنامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند: الف - سازمان : سازمان ملی بهره وری ملی ایران ب - بهره وری: نسبت ستانده به داده یا به صورت دقیق تر، حاصل ترکیب کارایی و اثربخشی. پ - شاخص بهره وری: نسبت ارزش ستانده به ارزش داده که در سه نوع تک عامله، چند عامله و کل عوامل طبقه بندی می شود. شاخص بهره وری تک عامله نسبت ستانده را به یکی از عوامل تولید، شاخص بهره وری چندعامله، نسبت ستانده را به ترکیبی از عوامل تولید و شاخص بهره وری کل نسبت ستانده را به کل عوامل تولید ارزیابی و پایش می کند. ت - بهره وری سبز: راهبردی برای رسیدن به پیشرفت، توسعه اقتصادی و اجتماعی که هم دارای توجیه اقتصادی و هم زیست محیطی است. ث - فعالیت اقتصادی: فعالیت هایی که شامل تولید، توزیع و مصرف کالاها و خدمات در همه سطوح جامعه است. ج - چرخه مدیریت بهره وری: مجموعه ای یکپارچه از فعالیت های اندازه گیری، تحلیل، برنامه ریزی، اجرا و بهبود بهره وری که در یک دوره بلندمدت زمانی و مستمر انجام می گیرد . چ - شاخص های بهره وری اختصاصی: نسبت ستانده به داده در یک سازمان یا دستگاه اجرایی معین است. شاخصهای اختصاصی در ارتباط مستقیم با مأموریت های خاص هر سازمان تعریف می شوند و حالت عمومی و عام نداشته و ویژه آن

سازمان یا دستگاه اجرایی خاص می باشند. از شاخص‌های بهره‌وری اختصاصی می‌توان برای بررسی، پایش، ارزیابی و مقایسه عملکرد سازمان یا دستگاه اجرایی در یک زمینه خاص طی سالهای مختلف و یا بین واحدها، سازمان‌ها یا دستگاه‌های اجرایی مشابه استفاده نمود.

ح - شاخص‌های بهره‌وری سبز: شاخص‌هایی که بهره‌وری فعالیت‌ها را مبتنی بر رویکردهای معتبر بین‌المللی و در قالب نگاه همزمان به بهره‌وری و عملکرد زیست‌محیطی در جهت توسعه اجتماعی - اقتصادی مورد نظر قرار می‌دهد. این شاخص‌ها امکان پایش، نظارت و ارزیابی وضعیت بهره‌وری، عملکردها، ابزارها و فن‌آوری‌های مناسب مدیریت زیست‌محیطی در جهت کاهش اثرات منفی زیست‌محیطی فعالیت‌ها، تولیدات و خدمات سازمان‌ها و دستگاه‌های اجرایی را فراهم می‌آورد.

خ - تولید ناخالص داخلی: کل ارزش محصولات نهایی تولید شده توسط واحدهای مقیم در کشور در یک دوره زمانی مشخص در سطح کل اقتصاد.

د - شاغل: طبق تعریف کار، تمام افراد (۱۰) ساله و بیشتر که در طول هفته مرجع، حداقل یک ساعت کار کرده و یا بنا به دلایلی به طور موقت کار را ترک کرده باشند، شاغل محسوب می‌شوند. شاغلان بطور عمده شامل دو گروه مزد و حقوق بگیران و خود اشتغالان می‌شوند. ترک موقت کار در هفته مرجع با داشتن پیوند رسمی شغلی، برای مزد و حقوق بگیران و تداوم کسب و کار برای خود اشتغالان، به عنوان اشتغال محسوب می‌شود.

ذ - ارزش ستانده کل: مجموع ارزش کالاها و خدماتی که در سطح کل اقتصاد تولید می‌شود، اعم از این که به دیگران عرضه شود یا به مصرف خود برسد.

ر - نفر- ساعت اشتغال: میزان ساعات کار انجام شده توسط شاغلان در سطح کل اقتصاد.

ز - ارزش موجودی سرمایه ثابت: ارزش کل کالاهای سرمایه‌ای یک کشور در سطح کل اقتصاد در یک دوره زمانی مشخص، به جز کالاهایی که به عنوان مصارف واسطه مورد استفاده قرار می‌گیرد.

ژ - ارزش خدمات سرمایه: جریان خدمات مولد ایجاد شده توسط کالای سرمایه‌ای یا کل موجودی سرمایه در سطح کل اقتصاد.

س - جبران خدمات کارکنان: کل اجرت نقدی و غیرنقدی قابل پرداخت توسط بنگاه به کارکنان خود برای جبران کار انجام شده در یک دوره حسابداری معین، اعم از اینکه این اجرت قبل از انجام کار یا همزمان با آن یا بعد از آن پرداخت شده باشد. جبران خدمات کارکنان، کار داوطلبانه را که در مقابل آن پرداختی صورت نگرفته باشد دربر نمی‌گیرد.

ش - ارزش مصارف واسطه: ارزش کلیه کالاها و خدمات به استثنای مصرف دارایی‌های ثابت که به عنوان مصرف سرمایه ثابت ثبت می‌شوند و به صورت داده در یک فرایند تولید، تغییر شکل داده یا مصرف می‌شوند.

ص - مقدار انرژی مصرف شده: میزان کل انرژی مصرف شده در فرایند تولید کالا و خدمات برحسب مقادیر وزنی حامل‌های انرژی.

ض - مقدار آب مصرف شده: میزان کل آب مصرف شده در فرایند تولید کالا و خدمات.

ط - توسعه پایدار: توسعه‌ای که نیازهای نسل حاضر را برآورده سازد بدون آنکه توانایی نسل‌های آینده در برآورده سازی نیازهایشان را به خطر اندازد. توسعه پایدار استفاده از منابع و محیط زیست در زمان کنونی را به گونه‌ای که هیچ آسیبی به دورنمای استفاده نسل آینده وارد نسازد تضمین می‌نماید و با مشارکت همگانی در تمام سطوح اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی حاصل می‌شود.

۳- شاخص‌های استاندارد بهره‌وری

شاخص‌های استاندارد بهره‌وری، به شاخصهایی اطلاق می‌گردد که بهره‌وری فعالیتهای اقتصادی را مبتنی بر رویکردهای معتبر بین‌المللی ارزیابی می‌نماید. شاخص‌های ارائه شده با توجه به مفاهیم اشاره شده و با بهره‌گیری از رویکرد مورد استفاده در کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی و توسعه (OECD) و سازمان بهره‌وری آسیایی (APO) تعریف و مورد استانداردسازی قرار گرفته است و عبارتند از نسبت ارزش ستانده به ارزش داده که در سه نوع تک‌عامله، چندعامله و کل عوامل طبقه‌بندی می‌شود. شاخص بهره‌وری تک‌عامله نسبت ستانده را به یکی از عوامل تولید، شاخص بهره‌وری چندعامله، نسبت ستانده را به ترکیبی از عوامل تولید و شاخص بهره‌وری کل نسبت ستانده را به کل عوامل تولید ارزیابی و پایش می‌کند و در دو سطح کلان و خرد قابل محاسبه می‌باشد.

۴- اصول و ارزش‌های هویتی نظام مدیریت بهره‌وری کشور

بهره‌وری به بیان ساده به صورت نسبت حجم ستانده به حجم داده تعریف می‌گردد.

همچنین با تعریفی دقیق‌تر، بهره‌وری ترکیبی از کارایی و اثربخشی است و می‌توان گفت که بهره‌وری آمیزه‌ای از «درست انجام دادن کار» و «کار درست را انجام دادن» است که مورد پذیرش بسیاری از سازمان‌های بین‌المللی از جمله سازمان بهره‌وری آسیایی می‌باشد.

اصول و ارزش‌ها از الزامات حاکم بر نظام مدیریت بهره‌وری در کشور سخن می‌گویند و هر یک از الزامات تعریف شده مبنای تدوین سیاست‌ها و راهبردهای ارتقای بهره‌وری قرار می‌گیرد. اصول و ارزش‌های حاکم بر نظام مدیریت بهره‌وری کشور به شرح زیر است:

الف - توسعه پایدار

ب - برقراری عدالت

پ - گسترش کارآفرینی

ت - رشد اقتصادی

ث - توسعه اجتماعی

ج - پژوهش محوری

چ - نوآوری

ح - رقابت پذیری
خ - بخش خصوصی پویا و پایا
د - پایاسازی (استمرار حفظ) قدرت خرید در جامعه
ه - بیانیه مأموریت ۱ نظام مدیریت بهره‌وری کشور
با استناد به اصول و ارزش‌های نظام مدیریت بهره‌وری کشور، بیانیه‌ی مأموریت این نظام عبارت است از:

<https://ravihesab.com>

موسسه آموزشی راوی حساب